№ 4.

Käsitöitä.

Liite Kotiin ja Yhteiskuntaan.

1904.

Koti ja Yteiskunta ynnä liite Käsitöitä maksaa koko vuodelta Suomessa 6 m:kkaa, Venäjällä 2 ruplaa 50 kop., puolelta vuodelta Suomessa 3 m:kkaa 50 p:niä. **Huom.!** Koti ja Yhteiskunta yksin tilataan ainoastaan koko vuodeksi, Suomessa 3 m:kkaa, Venäjällä 1 rupl. 25 kop.

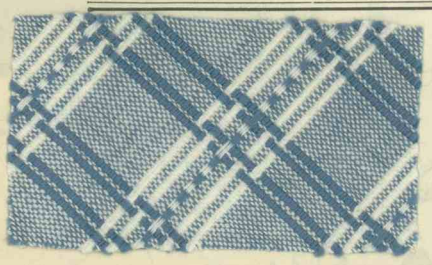

N:o 2. Miesten pukukangasta.

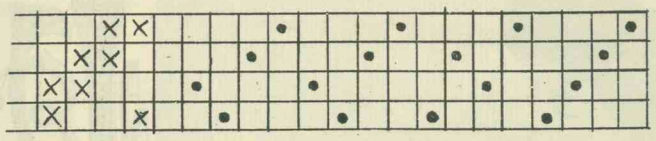

N:o 1. Leninkikangasta.

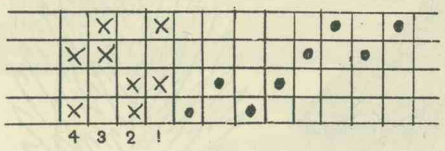

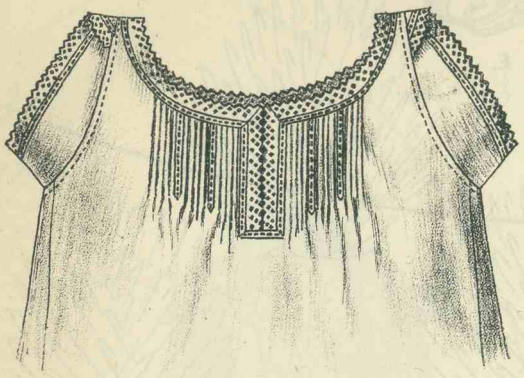

N:o 3. Naisen paita.

N:o 17. Tytön kevättakki.

N:o 20. Takki n:o 17 takaa.

N:o 19. Kuinka takinhihan alareuna ommellaan.

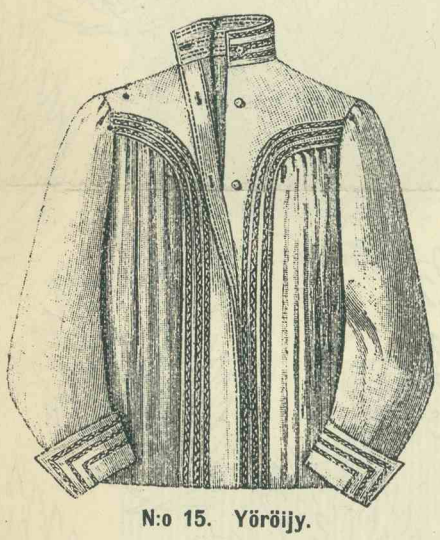

N:o 15. Yöröijy.

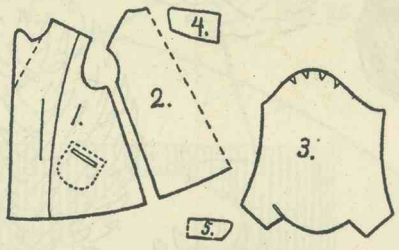

N:o 18. Kevättakin eri osat.

A. B.

L. K.

a. b.

N:o 21. Tytön kevättakkeja.

N:o 22. Tytön puku.

Leninkikangasta (kuv. n:o 1 ja näytetilkku). Loimeksi yhteen leninkiin otetaan 17 vyyhteä valkoista ja 9 vyyhteä sinistä puuvillalankaa n:o $^2/_{40}$. Loimi luodaan 9 metriä pitkä ja niin leveä kuin tästä lankamäärästä tulee — noin 35 pasmaa. Luontijärjestys on seuraava: 28 lankaa valkoista, 5 lankaa sinistä, 2 lankaa valkoista, 5 lankaa sinistä, 8 lankaa valkoista, 5 lankaa sinistä, 2 lankaa valkoista, 5 lankaa sinistä. Pujottaessa niisiin, pannaan kaikki valkoiset langat yksin, mutta siniset langat pujotetaan kaikki viisi samaan niiteen. Kaiteeseen pujotetaan valkoiset langat aina kaksi piin väliin ja siniset langat samoin kuin niiteenkin — kaikki samaan piin väliin. Niinkuin jo sitousohjeestakin huomaa, ovat kutoessa ensimmäinen ja neljäs polkusin käytettävät vuorotellen pohjaa kudottaessa, polkuset kaksi ja kolme kudottaessa paksua valkoista kudetta ja myöskin hammasjuovaa, joka on raidan keskellä.

Miesten pukukangasta (kuva n:o 2). Seitsemäntoista vyyhteä tumman ruskeata ja yhtä monta vyyhteä vaalean harmajaa puuvillalankaa n:o 18, kerrataan yhteen ja siitä luodaan 7 metriä pitkä ja 29—30 pasmaa leveä loimi. Pujottaessa pannaan yksi lanka niiteen ja 3 lankaa kaiteeseen. *Kaide:* 16 pasmaa kyynärän alalle. Kuteeksi sopii musta, tumman ruskea tai harmaja villalanka. Kutoessa isketään kangasta lujasti, jotta saataisiin tiheätä ja lujaa vaatetta. Joka haluaa, panee kuteelle ja loimille aina kahdenkymmenen ruskean kirjavan langan perästä yhden langan mustaa ja punaista yhteenkerrattuna — tuo punankirjava lanka tuottaa vaatteelle jonkunmoisen tehtaan kankaitten leiman.

Naisen paita (kuvat 3, 4, 5). Tarvitaan 3 metriä 84 cm levyistä kangasta. Paitaa leikatessa pannaan kangas kaksinkertaiseksi taitettuna pöydälle, (kaavan olkapää asetetaan kankaan taitteen kohdalle). Sitten leikataan paita kuvan n:o 4 mukaan; pituus olkapäästä laskettuna 118 cm, koko leveys alhaalta 188 cm. Sen jälkeen ommellaan ompelukoneella etukappaleeseen kuusi ryhmää hienoja laskoksia ja niiden väliin korko-ompelu; takaa poimutellaan yläreuna. Paidan yläreunan koko leveys tulee niin muodoin olemaan 1 metri. Suoraan leikattu 1 $^1/_2$—2 cm leveä kauluri päällystetään korko-ompelulla tahi korko-ompelunauhalla, jonka väliin reuna-korko-ompelu ommellaan ennenkuin kauluri tikataan kiinni paitaan. Edestä ommellaan korko-ompelu kiinni aukon ympäri niinkuin kuvasta n:o 3 näkyy. Hihat leikataan kaksinkertaisesta kankaasta ja yhdistetään olkapäällä (risti pisteen päälle). Paidan saumat ommellaan kateompelulla.

Kaulus (kuvat 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ja 16), kuuluva leninkiin, kuva n:o 6, joka on valmistettu vaalean sinivalkoisesta flanellista, leikataan kuvien 7 ja 8 mukaan, yhdistetään numerojen mukaan ja sisustetaan vaaleansinisellä pehmeällä shertinkikankaalla. Tänkaltaisia kauluksia käytetään nykyään paljon, sekä pukuihin, (kuten näkee kuvista 9, 10, 11), päällystakkeihin (kuvat 12, 13, 14) ja yövaatteisiin (kuva 15). Kaikkiin näihin voidaan, hiukan muodostamalla, käyttää mallia kuvissa 7 ja 8, vaikka se, kuten kuvista näkyy, muutamissa kuvissa esiintyy kaartokauluksena. Myöskin valkoisia isoja kauluksia (kuva 16) voidaan valmistaa tämän mallin mukaan.

Kevättakki noin 2—3 vuotiaalle tytölle (kuvat 17, 18, 19, 20, 21 a ja b). Valmiiksi leikatut kaavat ovat: 1) *takin etukapp. puolisko* lyhennettynä; koko pituus edestä 43 cm, sivujen pituus 32 cm, alareunan leveys 37 cm; 2) *selkäkapp. puolisko,* lyhennettynä; alareunan leveys 20 cm, koko pituus 45 cm, sivujen pituus 32 cm; 3) *hiha;* 4) *kauluksen puolisko;* 5) *hihan käänne.* Tarvitaan 120 cm 120 cm levyistä tummansinistä sheviottikangasta. Etukappaleet sisustetaan edestä (noin

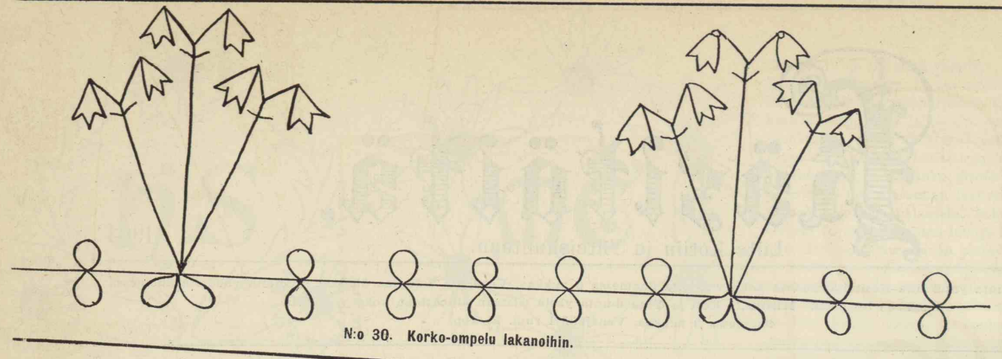

N:o 30. Korko-ompelu lakanoihin.

N:o 7. Kauluksen etukappale.

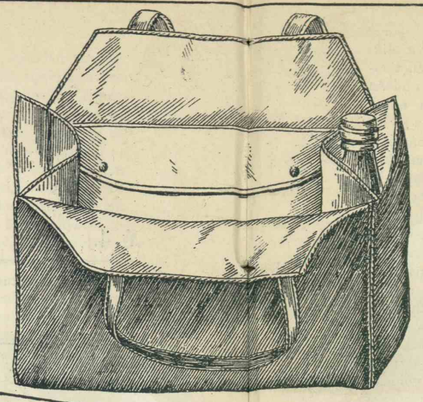

N:o 27. Tisku lapsenvaunuun.

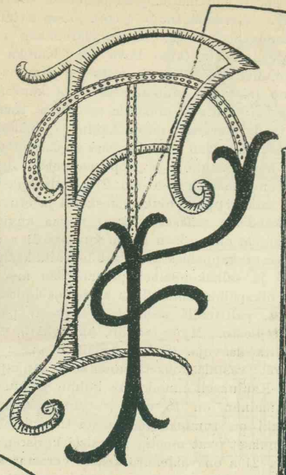

F. P.

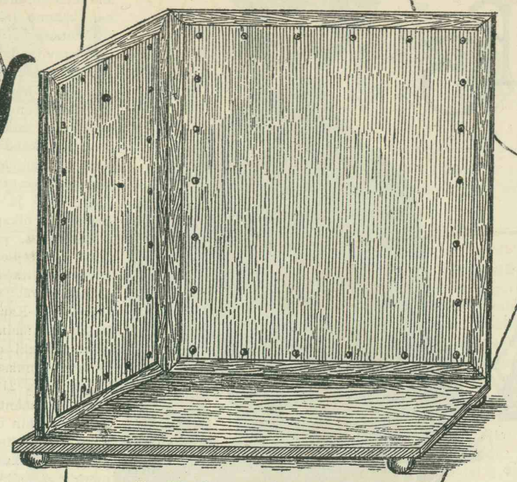

N:o 28. Seinän suojeluvarjostin.

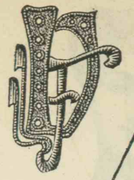

W. F.

W. C.

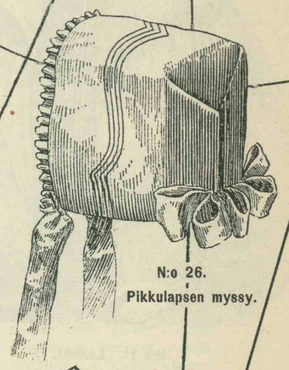

N:o 26. Pikkulapsen myssy.

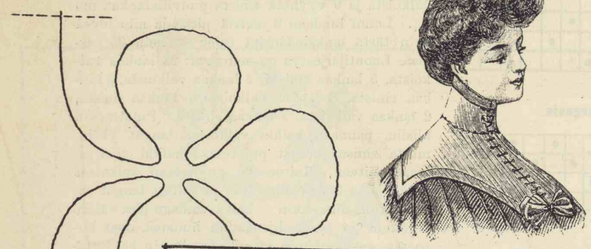

N:o 16. Valkoinen iso kaulus.

W. E.

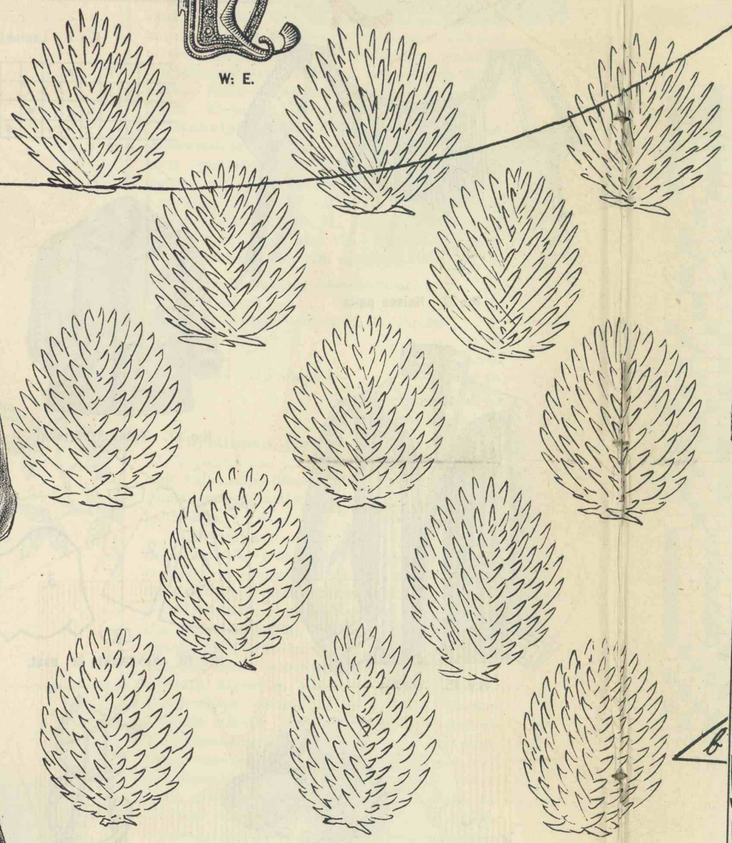

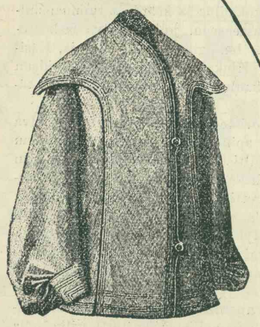

N:o 12. Kevättakki.

N:o 4. Paidan miehustan puolisko.

N:o 25. Keväthattu.

N:o 8. Kauluksen selkäkappaleen puolisko.

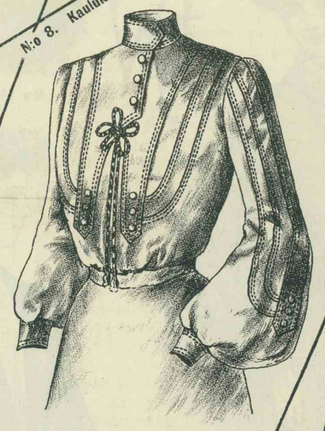

N:o 23. Pusero.

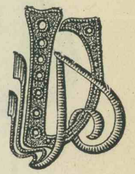

W. D.

N:o 6. Leninki.

W. A.

N:o 31. Korko-ompelu tyynynpäällyksiin ja lakanoihin.

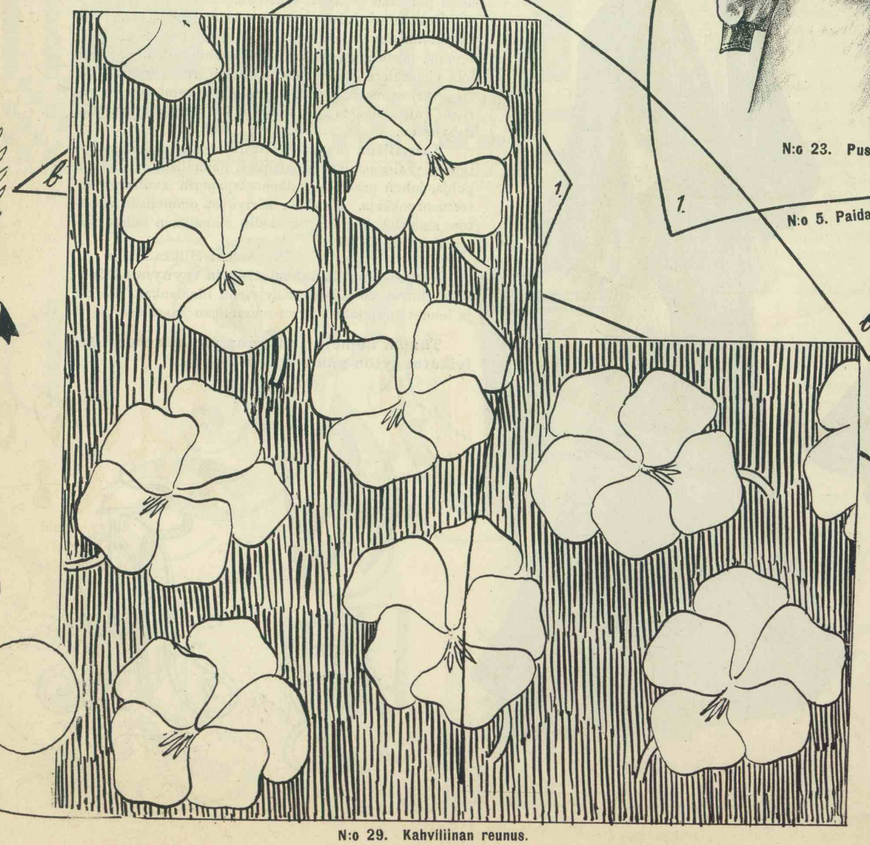

N:o 29. Kahviliinan reunus.

N:o 13. Kevättakki ja -hattu.

W. B.

N:o 24. Valo-liina ($^1/_4$ osa).

N:o 11. Leninki.

R. G.

N:o 14. Kevättakki.

W. D.

N:o 10. Leninki.

N:o 9. Leninki.

B. S.

12 cm leveältä) palttinalla, joka peitetään sheviotilla; samoin takin alareuna (noin 6 cm), johon sitten tikataan muutamia pistorivejä. Hihan yläreunaan tehdään neljä pientä laskosta (ktso kuva 18). Kuinka hihan alareuna ommellaan, näkyy kuvasta 19. Kaulus ja hihan käänne leikataan vinoon asetetusta kankaasta ja sisustetaan palttinalla ja mustalla satiinilla. Kaavoissa on pisteviivalla merkitty, miten kaulus ja etukappaleitten käänteet taitetaan. Koristeeksi on käytetty tummansinisiä koristenauhoja ja „hopeanappeja". Jos tahtoo takin enemmän kuvan n:o 21 a kaltaiseksi, niin viistotaan selkäkappale hiukan keskeltä ja etukappale leikataan kahdesta palasesta (ktso viivaa kuviossa 1, kuva 19), saumat ommellaan kuten kuvasta 21 a näkyy, siten että osa etukappaleesta näyttää leveältä käänteeltä. Takin etu- ja selkäkappaleet pidennetään myös melkoisesti ja olkapäihin ommellaan koristeeksi pitkä, noin 7 cm leveä, palttinalla sisustettu, kärkeen päättyvä olus-(epålett)lieste. Myös takkiin, kuva 21 b, voidaan käyttää näitä kaavoja. Silloin harsitaan ensin edessä olevat syvät vastalaskokset ennenkuin etukappaleet leikataan. Kauluksen muodostaa kolme poimutelmaa, joista alimmainen on 15 cm, ja ylimmäinen 5 cm leveä. Takki on tumman harmaasta trikookankaasta; kapeat reunukset ovat mustia karvaisia koristenanhoja. Takki kuva 21 a on vaaleanruskeasta verasta; kaulukseen ja käänteihin pannaan mustaa samettia. Taskua takkeihin ommellessa tulee leikata taskunreikä vinoon ja ommella sen ympäri (nurjalle puolelle) kappale päällyskangasta vahvikkeeksi (ktso pisteviivalla merkittyä paikkaa kuvassa 18). Kuva 20 näyttää takin kuva 17 takaa.

Tytön puku (kuva 22) on valmistettu skottilaisesta kankaasta, kaartokaulus ja käänteet tummansinisestä kankaasta. Sisusteeseen, jolle päällys laskostetaan, voidaan käyttää leningin n:o 4:n kaavoja, Käsitöitä-lehdessä n:o 2. Hiukan muodostamalla voidaan saman puvun kaartokauluksenkin kaavoja käyttää tähän pukuun.

Valoliina apilakoristeella, applikationi-työtä (kuva n:o 24). Syrjämalli, apilanlehdet, leikataan tumman vihreästä verasta tai filtistä ja ommellaan vaaleamman vihreälle pohjalle lehtien värisellä silkki- tai villalangalla napinreikä-(langetti)pistoilla. Kukat ommellaan siten, että pitemmällä viivalla merkitty pisto ommellaan vaaleammalla, lyhempi tummemmalla apilankukan värisellä silkki- tai villalangalla. (Vaaleampi pohjaväri ei saa näkyä tummemman syrjän ulkopuolelle.)

Ilona Jalava.

Tasku lapsenvaunuun (kuva 27) on tummanpunaisesta verasta tahi flanellista, sisustettu valkoisella vahakankaalla. Pitkässä taskussa, joka suljetaan kahdella painonapilla, pidetään sieni, saippua ja pyyhinliina. Kolmikulmaisissa sivutaskuissa maitopullot. Keskellä pidetään puhtaita vaatteita.

Seinänsuojelu-varjostin (kuva 28) pesukaappia, kylpyammeita y. m. varten. Kehys teetetään puusepällä, lakeerataan valkoiseksi ja kiinnitetään pohjaan, jota ei maalata, vaan joka peitetään linoleumimatolla. Itse varjostimeen käytetään huoneen seinäpaperin väristä vahakangasta; se kiinnitetään messinkinauloilla kehykseen.

Kahviliina (kuva 29). Pitkillä pistoilla, joihin käytetään vaaleansinistä liinalankaa, ommellaan reunuksen pohja, johon ensin on kalkeerauspaperin avulla piirustettu orvokkeja. Kukkien ääriviivat ommellaan samaten sinisellä langalla; keskelle ommellaan kolme pistoa keltaista silkkiä.

Piirustanut Hilkka Finne.

Korko-ompelu lakanoihin ja tyynynpäällyksiin (kuvat 30 ja 31). Käytetään liinalankaa. Kukat ja lehdet täytetään, varret ommellaan kantapistoilla.

Tämän numeron mukana jaetaan valmiiksi leikatut tytön päällystakin kaavat.

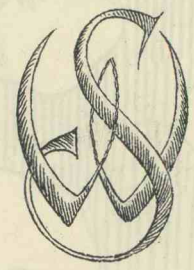

W. S.

A. B.

A. N.

Helsinki. Suomal. Kirj. Seuran Kirjapainon Osakeyhtiö. 1904.